

Szent ajándék az élő világnak

Az életet minden vallás tiszteli, mint ahogyan az önzetlen lemondáson alapuló adományozást is. Az egyházaknak jól kiépített és felhasználható szervezete, nagy időperspektívája, tiszteletreméltó története és központi hittételei vannak.

Ilyen megfontolás alapján a WWF már 1986-ban Assisiben felhívta a hívőket a környezetvédelmi mozgalomban való részvételre. Az *Alliance of Religions and Conservation* (Vallási és Természetvédelmi Szövetség), rövidített nevén az ARC, valamint a WWF 1999-ben megszólította a vallási csoportokat, csatlakozzanak a természetvédelmi kezdeményezések kialakításához. Tizenegy vallási csoport jelentkezett.

2000 novemberében Kathmanduban ünnepélyesen elfogadták a *Szent Ajándék* nevű programot, amely a következőképpen foglalható össze.

WWF International

Ez a WWF (nevezzük így magyarul is) nem más, mint a Világ Legnagyobb, Legtapasztaltabb, Független Megtartó (Természetvédelmi) Szervezete. Tevékeny hálózata 96 országot borít el. Ambíciója az élővilág változatosságának, a megújítható erőforrások tartamosságának, valamint annak elősegítése, hogy csökkenjen a szennyezés és a hulladékot termelő fogyasztás. www.panda.org

ARC

Gyakorlati és oktatási programokat lendít a vallások bevonásával. A szervezet 1986-ban Assisiben formálódott, hogy aztán, 1995-től már önállóan, tizenegy vallással együttműködjön. Címe: 3 Wynnstay Grove, Manchester M14 6XG, UK. arc@icorec.nwnet.co.uk

1. Mongóliában újra bevezetik a hagyományos buddhista fakivágási és vadászati tilalmat

A mongol buddhista vezetők lövési tilalmat jelentettek be két veszélyeztetett állatfajra, a hóleopárdra és a szaiga antilopra. A tilalom régi, amit a moszkovita diktatúra alatt felfüggesztettek. Két szent helyet helyeznek általánosabban védelem alá. Ezek területe több, mint 1 millió hektár, s itt van az ország erdeinek 10%-a.

2. A japáni shinto-k elköteleztettek a szent erdőkbeni tartamos gazdálkodásra.

Az érintett szentséges erdőterület nagysága ismeretlen. Az országban 80 000-nél több szent emlékhely van az utak mellett és a parkokban. Ezek fából készült tárgyak, csatlakozó kis zöld felületekkel. Egy

emlékhelyet átlagosan 20 év után kell felújítani. Ügyelni fognak rá, hogy az e célra vásárolt faanyag FSC-tanúsította forrásból származzon. Ezzel hatást gyakorolnak a faimportőrökre. A bejelentésre Kathmanduban került sor.

3. Amerikai egyesült metodista nők mozgalma a dioxinmentes környezetért

Az USA-beli Egyesület Metodisták Női Osztága 1997-ben hadjáratot indított a klórnak a papírgyártásból való kiiktatására. Ez az egyik oldalon 7 millió hölgyet és 36 000 gyülekezetet érint, amihez még hozzájön további 6300 külföldi gyülekezet és 1 millió hölgy. Csak klórmentesen gyártott papírt vásárolnak. A klór alkalmazása a környezetbe dioxinokat és más mérgező anyagokat juttat, amelyek az alapvető hormonális funkciókat zavarják és rákkeltő hatásúak.

4. A nepáli, Mount Everest környéki „Sagarmatha” nemzeti park területén folytatandó buddhista, ősi erdőgazdálkodás újraéledése

7000 sherpa él itt. A terület kezelését a tartamos gazdálkodás keretében, a helyi vallási és kulturális hagyományoknak megfelelően végeznék. A hozadék kisebb az évi 12 000 tonnás helyi igénynél. Erdőt védeni és telepíteni akarnak.

5. Kanadai és amerikai katolikus vezetők felhívása a Columbia-folyó természetvédelmére

Oregon, Montana, Washington és British Columbia 1,5 millió katolikust képviselő két érseke és hat püspöke felhívást tett közzé a kb. 2000 km hosszú folyó további degradációjának megakadályozására. A folyó mentén lévő telepek szennyezik a folyót. Az egyháznagyok három évig tanulmányozták és tanulmányoztatták a problémakört, amíg pontos ajánlásait kidolgozták. A végrehajtásra pásztorlevélben hívták fel a társadalmat.

6. A Liberális és Progresszív Zsidó Zsinagógák Uniója (ULPS) európai környezeti felmérést foganatosít

Az Egyesült Királyság zsidóinak kb. egynegyede tartozik az ULPS-hez, amihez hozzászámítandók még az írországi és luxemburgi érintettek is. Mindenre összpontosítanak, beleértve a klímaváltozást és az erdők fenntartását is. A felméréstől választ várnak arra, hogy miként lehet megvédeni a környezeti hatásoktól a zsinagógákat és egyebeket. Megtudják azt is, hogy a CO₂ határértékeket mennyiben kell meghatározni. Elköteleződtek az FSC-tanúsítás mellett. Taní-

tani, nevelni, informálni, internet-szórni szándékoznak.

7. A mexikói huichol indiánok kiterjesztik a „Huicricutá” védett területet

Az illetékes hatóságok és NGO-k segítségével 50%-kal, 110 ezer ha-ra növelték a védett területet. A WWF e projektumot támogatja, mert beletartozik egy fontos sivatag is, amit a WWF fedezett fel. Barnamedve, ki-rálysas, reliktum erdők és 43 kaktuszfaj jelzi a megnövelt terület értékét. A területet az indiánok évezreden át vonulásra és sámánisztikus szertartásokra is használták, amire a név is utal.

8. A klímaváltozással kapcsolatos kezdeményezés az indiai szikh-eknél

Környezetileg tartamosítható életstílus kialakítása kezdődött itt, amelynek elsődleges célterületei a konyha, az energia és az édesvíz. Érdekes helyi vonatkozás: mások (a szegények és a különféle zarándokseregek) napi, rendszeres, nagyüzemi etetése. A tennivalók fázisai: felmérés, megteremtés, szabályozás. Cél a napenergia befogásával és a hatékony főzőeszközök elterjesztésével 10–15%-os energia-megtakarítás. Hosszabb távon Új-Delhi zsúfolt külvárosainak ilyenforma szabályozására is gondolnak. Minta-projektum, tehát információs központi és katalizátori szerepet is be kell töltenie.

9. A libanoni „Harisha” erdő maronita védelme

A VII. században alapított maronita vallás formálisan a katolikus egyházhoz tartozik. Ők hozták létre a régióban az első, 400 ha-os védett környezetet az Észak-Beiruttal szembeni öböl partjain. A legújabb elkötelezettség szerint a maronita pátriárka védelme alá kerül a WWF által kijelölt 10, a földközti-tengeri körzetben lévő erdőterület. A célok között szerepel az őshonos tölgy és a Pinus-fajok védelme.

10. A Jain hit nemzetközi „Ahimsa” díja a kiemelkedő környezeti gyakorlatért

A Jain közösség hívta életre e díjat, amelyet évente ítélnék oda egy-egy gyülekezetnek. A díj fokozza a környezeti tudatosságot, felelősséget és az ipar, de különösen a petrokémia kontrollálásának szándékát. Küzdelemre ösztönöz a káros vegyi szennyező anyagok kibocsátása ellen.

11. Az USA-beli katolikus Benedek-rendi apácák Glinodo Föld Energia Programjának kiterjesztése

A VI. században Szent Benedek által alapított rendnek a Pennsylvania állambeli Erie-tó mellett működő szervezete kezde-

ményezte a GEFP nevű, környezeti oktatási programot, amely jelenleg 30 iskolában működik. A hallgatók feltárják a helyi, a tő egészségét érintő problémákat. 50 000 tanuló tanítanak. Kiterjesztési szándék van New York és Ontario államokra. 50 új oktatót készítenek fel. A rend elkötelezettséget vállalt, hogy beszerzéseinél ügyel az FSC-tanúsításra.

12. A kínai Taoista vallás támogatja azokat az alternatívákat, amelyekkel kiválthatók a hagyományos kínai gyógyászatban alkalmazott, a veszélyeztetett fajok testéből készült gyógyszerek

A taoizmus a hagyományos kínai gyógyászat filozófiai, kulturális és vallási alapja. Az emberiség és a természet egyensúlyát keresik és szorgalmazzák. A TRAFFIC-program keretében megjelölik azt a hús veszélyeztetett fajt, amelynek gyógyászati alkalmazására alternatívákat ajánlanak.

13. A Zoroaszter hívők szent „baval” ligeterdőt létesítenek Indiában

E vallást követőket Indiában Parsees néven is ismerik. Templomaikban állandó tűz ég, amelyet a „baval” fával táplálnak. Az e fajtából felkészített tűzfát a piacon vásárolják. 2001-től a saját faigényeik kielégítésére, sőt ezt meghaladó léptékben, a Zoroaszter hívők szent ligeterdőket telepítenek.

14. Az anglikán vallású környezeti hálózat környezeti tudatosságra ösztönöz

A Parish Pumps nevű hálózatba 4000 gyülekezet tartozik. Egy projektum keretében az ország 7000 templomának közössége „yew” fákat (Taxus – tiszafa-féle) ültet. Az egyes templomok környezeti összekötőket választanak. Összehangoltan működnek az egyházi újságokban, a vasárnapi iskolákban, az oktatásban, a rituális megnyilvánulásokban (imák) és az egyházi rendezvényeken. Környezettudatosságot terjesztenek, FSC és MSC (tengeri) akciókat támogatnak. Védik a veszélyeztetett fajokat (denevér, bagoly, mormota).

15. FSC-tanúsítás a svéd egyházi erdőkben

Az egyház az egyik legnagyobb erdőtulajdonos Svédországban. Erdeinek egynegyedét, kb. 100 ezer ha-t FSC-rendszerben tanúsított. A 13 püspökségnél az erdők 5%-át védelem alá helyezi. Kigondoltak egy egyházközségeknek adható környezeti minősítési (okleveles) rendszert is, ami 2002-től lesz hatályos. Ez elismerné az adott gyülekezet környezeti munkáját, amit nemzetközi auditálással állapítanának meg. Norvégiában érdeklődéssel tekintenek a svéd példára.

16. A tanzániai Misali-sziget környezetgazdálkodása az iszlám hit alapján

A sziget halászati fontossága mellett jelentős teknőc-tenyészhely és számos, egészen egyedi korall-vonulattal rendelkezik. A szándék az, hogy az iszlám törvényei szerinti tartamos erőforrás-gazdálkodást folytassanak.

17. Az USA-beli episzkopális erő és fény egyháza előnyben részesíti a megújítható erőforrásokat

Ez az egyházi csoport erőteljes harcot folytat a globális felmelegedés ellen. Tagjainak ajánlja a fatüzelést. Kb. 15 ezer család követi. 50 kaliforniai gyülekezet olyan helyről vásárol elektromos energiát, ahol megújítható energiahordozóval operálnak.

18. A kínai szent hegyek védelme és megőrzése

A kínai taoista egyesület, minden kínai taoista ernyőszervezete, összefogva a buddhista szövetséggel, koordinált programot indított a két vallás szent hegyeinek érdekében. E hegyek 100 km-t elérő vonulatok, amelyeknek a vízgyűjtő és élőter funkciója is elsőrendű. Különleges fajok, pl. leopárd-macska, feketemedve, feketególya és aranyfácán élnek itt. Nem kevesebb, mint 88 veszélyeztetett faj, 474 gyógynövény-faj (200-at rendszeresen betakarítanak) fordul elő. A védelem eszközei a szokások: nemzetközi programok támogatása, oktatás, felvilágosítás, nevelés.

19. USA-beli, felekezet nélküli valóságos kampány a globális felmelegedés ellen

Az országos hatáskörű templomok tanácsa, más szervezetekkel karöltve, tanácsadással és felvilágosítással iparkodik a bajt megelőzni. Véleményük szerint a felmelegedés megingatja a természeti rendszereket és az emberi társadalmat egyaránt. Morális bázis kiépítésén fáradoznak, információkat gyűjtenek és terjesztenek, mozgatják a tisztviselőket.

20. Az indiai „Orisszai” szent erdők felújítása (hindi)

Hindu vallási csoport a Jagganath isten (nő?) tiszteletére szervezett évi nagy ünnepségek alkalmából felhasználásra kerülő fa mennyiség helyi és tartamos biztosíthatósága érdekében, az állam tulajdonát képező szent erdő felújítását szorgalmazza. Az ünnepen, 2000 éves hagyomány szerint hatalmas szekereket építenek húsz különböző helyi faj anyagából. Az ünnep után a koszik faanyagát a helyiek kapják meg konyhai tüzelésre. A projektum több falut érint, s bizottságok szervezik az erdei munkát.

21. Nemzetközi ökömentikus természetvédelem a Dunánál

A konstantinápolyi pátriárka a Dunát az

élet folyójának nyilvánította, amelynek mentén jónéhány templom, kolostor és zsinagóga van. Környezettudatosságra nevelést, helyi ellenőrzést, társadalmi kezdeményezéseket ajánl. Kapcsolódás van a WWF Duna-Kárpát Programjához. A Duna-mente élővilága fajokban és faj alatti változatokban is különlegesen gazdag.

22. Konzervatív és reformista zsidók környezeti felmérést indítottak – USA

Az amerikai zsidóság 80%-át érinti a program. A zsidó intézmények és zsinagógák CO₂-kibocsátását kívánják korlátozni. FSC-tanúsított fatermékeket vásárolnak.

23. Tartamos mintafarmok létrehozása a görögországi Dodekanese-szigeteken

Az ökumenikus pátriárka által támogatott program célja szerves biofarmok kialakítása.

24. Az iszlám Szaúd-Arábia állami vadgazdálkodási bizottsága létrehozta az első országos bioszféra rezervátumot

A Ha'il Emirátus területén, a hagyományos „Hima” koncepció alapján – ami a legelő és az édesvíz védelmét célozza – a természeti erőforrások tartamos kezelését határozták el. Az ennek nyomán kialakult Jabal Aja Bioszféra Rezervátum projektum 2200 km²-es nagyságú területet érint. Általános álláspont szerint ez a terület mintegy menhelyként őrzi annak az időszaknak élő maradványait (núbiai ibex, csíkos hiéna, arab farkas stb.), amikor az Arábiai-félszigeten még nedvesebb és hűvösebb éghajlat uralkodott. Növényi és állati génbank funkciót terveznek. Egy speciális állatparkot és egy oktatási központot is létesítenek.

25. Az egyesült metodisták nyugdíj bizottsága milliárdos ráfordításokat csoportosítana át etikai célokra (nemzetközi projektum)

A gyülekezet több, mint 40 milliárd USD-dollárnyi aktíváiból jelenleg mintegy 30%-ot tesznek be az etikai portfólióba. A Szent Ajándék Program keretében a bizottság egy széles körű, nagy társadalmi felelősséget tükröző új előirányzati sémát javasol, amelyben számít a világ 7 milliónál több hitsorsosának anyagi támogatására is. A metodisták már akcióban vannak környezeti ajánlások és a klórmeszes termékek használata terén. A bizottság kiterjesztené az együttműködést az egyházzal kapcsolatban álló, a tárgyban illetékes alapítványokra, az országos és regionális bizottságokra és intézetekre, egészségvédelmi szervezetekre, az egyetemekre, táborokra és magán kongregációkra. A nyugdíjbizottság rendelkezésében lévő jelenlegi portfólió 13 milliárd dollárra csökkent.

(Tóth Miklós fordításában)